

Nytt navn – børster fortsatt best

Drivkraften har vært målsetningen om å bedre folks tannhelse ved å redusere plakk, og en grunn-tanke om at det er lettere å forandre produkter enn å endre folks atferd. Han gjør sitt beste for å skape gode vaner, og kapre kunder, allerede i barnehagen. Han er overbevist om at han sitter med fremtidens tannbørste og børstemetode, men tror ikke fullt så fast at alle ønsker en revolusjon. Han har også følt problemene med kapitalens og medias innflytelse på utviklingen. Det begynte med tannstikkere, som etter hvert ble en kjempemessig økonomisk suksess, og fortsatte med tannbørsten Superbrush, nå omdøpt til Dr. Barman's. Når det gjelder børsten venter han fortsatt tålmodig på det store gjennombruddet. Ikke det at han sitter med hendene i fanget, men han vet bedre enn mange andre at ting tar tid, og at hindringene både ligger i de strukturene som styrer varehandelen og i det odontologiske akademiske miljøet. Han har opplevd dette med å være profet i eget land. Noe som muligens er særlig problematisk i Norge, og kanskje særlig når man snakker i store bokstaver, slik Norges selvutnevnte svar på Don Quijote og Dr. Semmelweis gjerne gjør. Han er ikke bergenser for ingenting. Men nå mener han at det foreligger tilstrekkelig med dokumenterte kliniske undersøkelser i tannbørstens favør, og tar vi ikke helt feil har han også en stor og sterk strategisk samarbeidspartner i ermet. Kanskje det store gjennombruddet er nær? Den elektriske utgaven er i hvert fall snart et faktum, ved siden av den manuelle varianten i tre størrelser, pluss en spesialutgave til periopasienter.

Han var på god vei til å bli elektroingeniør, Rolf Barman (72), men Paris fristet mer enn å fortsette i Glasgow. Så han hoppet av ingeniørstudiene i Skottland, og tok odontologiutdanning i den franske hovedstad i stedet. Dermed ble han tannlege han også, som sin mor og far. Men ikke bare det. Han ble i høyeste grad både



Rolf Barman er mannen bak det odontologiske industrieventyret Dr. Barman's. I bakgrunnen verdenskartet med røde nåler som viser alle landene Superbrush-tannbørsten hittil er solgt til.

oppfinner og gründer også, og han har utviklet sine egne produkter fra idé, via tegnebrett i sofakroken til masseproduksjon i egen fabrikk i Bergen. Maskinene har han utviklet selv.

– Hvordan begynte dette industrielle tannhelse-eventyret?

– Det begynte med at jeg gikk på etterutdanning i periodonti her i Bergen i 1966. Den gangen var tannstikkerne så dårlige og professor Kvam som underviste oss, henstilte tilhørerne om å ta kontakt med industrien for å få frem en bedre tannstikker. Jeg var den eneste som tok ham på ordet, og tok kontakt med treindustrien. Men først satt jeg hjemme

i sofakroken og tenkte og tegnet. Jeg bestemte meg for å få frem en tannstikker som en kunne bruke for å unngå festetap, og ikke en som var så stor og tykk at den bare kunne brukes etter at festetapet var et faktum. En folketannstikker var det jeg ville ha frem. Da den første prototypen av Sanodent var klar, gikk vi til Apotekenes Felleskjøp i Bergen, og de ble svært glade for den nye tannstikkeren. Da var vi i gang og bygget en halvautomatisk maskin, og Felleskjøpet hentet på døren hver gang vi ringte og hadde en levering klar.

– Hvilket materiale var det i disse tannstikkerne?

– Vi brukte hjerk, fra Sverige. Det som

gjorde at vi fikk så god respons hos brukerne og tannlegene er at vi var, og er, veldig nøye med råvarene. Materialene er spesielt utvalgte trær, som ble tørket på skånsom måte.

– Og hvordan fortsetter historien?

– Jeg våget noe jeg aldri ville tort i dag. Jeg hadde markedssjefen til Rieber & Søn i stolen, og de hadde opprettet en avdeling som het Non Food som skulle lansere produkter til dagligvarehandelen over hele landet. Det hele gikk veldig fort, vi satset stort, markedsførte vidt og bredt og bygget seks nye helautomatiske maskiner med tanke på masselevering et halvt år frem i tid. Utrolig nok klarte vi å få det til. Vi ble virkelig store, og i 1973 inngikk vi en avtale med Lilleborg, og tannstikkeren Sanodent fikk tilnavnet Solidox. I 1984 fikk vi en verdensomspennende avtale med Oral-B/Gillette, som kort tid etter benyttet sin opsjonsmulighet til å kjøpe bedriften, som de noen år senere solgte til konkurrenten Jordan. Jeg fikk svært godt betalt og har ikke hevet lønn siden. Ikke at jeg er opptatt av pengene for pengenes skyld, men det har gått med store summer til å utvikle og ikke minst markedsføre tannbørsten Superbrush, som nå er omdøpt til Dr. Barman's.

I produktspekteret har vi forresten fortsatt tannstikkere som har fått samme navn. Vi har Dr. Barman's ubrekkelige tannstikker i plast, som er utviklet av en svensk tannlege og annen generasjon i tre, etter Sanodent, eller jetutgaven, i motsetning til propell, hvis man tenker seg en fly-metafor. Disse skal vi selge over hele verden. Akkurat som tannbørsten.

– Ja, fortell om tannbørsten. Vi vil vite om alt fra unnfangelse til produksjon, de kliniske testene og barnehageprosjektet.

– Dr. Barman's Superbrush, er en videreutvikling av den tohodete italienske No Caries-børsten. Dr. Barman's pusser tre sider av tennene samtidig, med busten riktig vinklet mot tannflatene, og den fordele fluortannkremen riktig, uten at man trenger mer enn anbefalt mengde. Jeg fikk

ideen til tannbørsten tidlig, men det gikk noen år før jeg kom i gang. Ved salget av Sanodent i 1986 fikk jeg imidlertid tid og midler til å starte prosessen, og i 1988 ble selskapet Dentaco AS etablert og produksjonen startet, nok en gang med egenutviklede maskiner. I 1990 ble Superbrush lansert i apotekene og siden kom den i dagligvarehandelen gjennom Nycomed. Det gikk så det suste. Men så kom Aquafresh til Norge, og da var det slutt, for i norske butikker er det visst bare plass til to merker av samme vare. For tannbørsternes vedkommende ble det Jordan og giganten Aquafresh som fikk hylleplass.

Og vi var tilbake i apoteket og dentaldepoter. I fjor skiftet vi navn til Dr. Barman's, etter at jeg fikk råd om å ha en story og være helserelatert, det gjelder å gi inntrykk av at det er noe medisinsk ved produktet. Da blir apotekene mer interessert.

Tilslutningen fra tannpleiere har vært god, men jeg skulle ønske den hadde vært bedre fra tannleger og de odontologiske lærestedene her i landet. Mange var avventende og ville ha kliniske studier på bordet først. Og jeg spør meg selv om hvem som avgjør hvilke forskningsresultater som er viktige. Er det Tannlegeforeningen, fakultetene eller noen andre som avgjør hvilke resultater som skal bringes videre til folket?

I dag foreligger åtte kliniske sammenlignende undersøkelser fra universitets- og offentlige klinikker i utlandet, i tillegg til to store spørreundersøkelser med over tusen familier involvert. Alle studiene viser at Dr. Barman's fjerner mer plakk og er lettere å bruke for barn. Den mest omfattende undersøkelsen, et doktorgradsarbeid fra Berlin, er gjengitt i Journal of Clinical Periodontology 1999, 26; 281–285. Den viser at min børste fjerner signifikant mer plakk i grupper av barn, voksne og tannlegestudenter enn en vanlig manuell tannbørste og Brauns elektriske børste.

I tillegg har juryen i den internasjonale barnetannlegeforeningen belønnet min

innsats ikke mindre enn to ganger, først i 1997, og så igjen i 1999 for vårt åtte år gamle barnehageprosjekt, som stadig vokser og utvides. Barn må lære gode vaner tidlig i livet, og grundig tannpuss må øves inn på lik linje med alle andre ferdigheter. Ved å forenkle metodene og forbedre produktene vil flere klare å gjøre det riktig. Sammen med Zendium er vi nå ute i fire fylker med prosjektet, som man finner på www.tannpuss.no.

Mye mer kan nevnes. For det er utmerkelser og hederlig omtale både her og der. Vi bare nevner at i Hong Kong har Superbrush en egen side på helsedepartementets nettsted, og ikke lenger unna enn i Sverige selges tannbørsten med inskripsjonen Folktandvården på skaftet. I tillegg har Barman en imponerende bunke presseoppslag å vise frem. Med all den medieomtalen kan man undres over at ikke hele den norske befolkning har tatt tannbørsten i bruk for lengst.

I vår egen familie er vi nå i hvert fall i full gang med å teste produktet. Før besøket på Minde hadde vi kun hatt én Superbrush innenfor husets vegger. Alt nytt er spennende for husets sønn, så den tok han hånd om. Men den voksne størrelsen passet ikke helt i guttungens munn, så den gikk fort videre i arv, til boxer-hunden, som syntes den var utmerket, kort snute og tett tannstilling med påfallende underbitt til tross. Ikke det at han fikk noe valg. Men det har han fått nå, for nå har Dr. Barman utstyrt ham med en helt ny egen børste. Den ligger fortsatt fint innpakket, med hundepoteavtrykk på emballasjen. Han får bruke opp den han har først. Barman anbefaler utskifting fire ganger i året. Vi får gjøre som han sier. Det høres ut som om han har greie på det. Litt av en idealist er han også, så vidt vi kan forstå.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi